

SKUPNA SPOROČILA, UGOTOVITVE IN ZAKLJUČKI 25. NACIONALNEGA OTROŠKEGA PARLAMENTA NA TEMO IZOBRAŽEVANJE IN POKLICNA ORIENTACIJA

13. aprila 2015 smo se mladi parlamentarci in parlamentarke iz vse Slovenije zbrali v Državnem zboru RS na 25. nacionalnem otroškem parlamentu (NOP). Osrednja tema naših razprav je bila IZOBRAŽEVANJE IN POKLICNA ORIENTACIJA, ki so jo izbrali naši predhodniki na 24. NOP. O temi smo razpravljali od začetka šolskega leta na šolskih parlamentih, nadaljevali na mestnih, občinskih in regijskih parlamentih. Na nacionalnem parlamentu smo skušali naša mnenja in ugotovitve združiti in podati skupna sporočila, ki jih navajamo v nadaljevanju.

25. nacionalno zasedanje otroškega parlamenta je pričela Nomi Hrast iz Maribora, predsednica 24. NOP. Uvodoma so nas pozdravili: dr. Milan Brglez, predsednik Državnega zbora RS, Boris Koprivnikar, minister za javno upravo, Darja Groznik, predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije in Borut Pahor, predsednik RS. Na plenarnem delu zasedanja so se nam pridružili tudi: predsednik vlade dr. Miro Cerar, nekateri poslanci, ministri, varuhinja človekovih pravic in drugi pomembni gostje.

Na predlog udeležencev pripravljalnega sestanka, ki je potekal 24. marca 2015, smo izvolili Cirila Cerovška iz Dolenjske za predsednika 25. NOP ter 3 člane delovnega predsedstva: Ajdo Španring iz posavske regije, Petra Karasa iz obalno – kraške regije in Žana Koprivca Perjeta iz ljubljanske regije. Nomi Hrast je bila potrjena kot pomoč novoizvoljenemu predsedstvu.

V prvem delu zasedanja smo znotraj naslovne teme razpravljali v štirih delovnih skupinah, ki smo jih izbrali na pripravljalnem sestanku. Naslovi delovnih skupin so bili:

- Poklici prihodnosti
- Vseživljenjsko učenje
- Formalno in neformalno izobraževanje
- Vsi poklici so pomembni

V nadaljevanju predstavljamo naše ugotovitve in zaključke:

1. POKLICI PRIHODNOSTI

V skupini smo govorili o poklicih prihodnosti in definirali, da so poklici prihodnosti tisti, ki nam bodo omogočali zaposlitev in kjer bodo v prihodnosti delovna mesta.

To so predvsem poklici v novih znanostih, npr. v genetiki, robotiki, astronomiji. O tem dandanes vemo manj, menimo pa, da se bo v teh vedah v prihodnosti iskalo poklice.

Ugotovili smo:

- ne smemo pozabiti na poklice, ki so danes manj pogosti, a jih bomo tudi v prihodnosti potrebovali, npr. gozdar, kmetovalec, okoljevarstvenik, zdravnik, itd.,

- izobrazba je, ne glede na vse, zelo pomembna, zato bodo poklici prihodnosti v šolstvu, zaradi globalizacije v jezikoslovju in v tehnoloških znanostih. Pomembna bosta iznajdljivost in inovativnost. Znati boš moral več stvari ter se zanimati za različne stvari in ne samo za tisto, kar ti nudi formalno izobraževanje,
- predvidevamo, da bomo potrebovali bomo več vzgojiteljev, ker starši v službah preživijo vedno več časa. Povečalo se bo tudi število psihologov in osebnih terapevtov, saj ljudje v večji meri doživljajo strese in stiske,
- poklici prihodnosti bodo odvisni od naše izobrazbe. Pomembno je, da razvijamo svoje talente in da smo usmerjeni v tiste stvari, za katere smo nadarjeni. Ni toliko pomembno, kaj znaš v teoriji, ampak kaj znaš narediti v praksi. Predlagamo, da se v okviru predmetov nameni več ur za obravnavo snovi na konkreten, praktičen način,
- v prihodnosti bi bila zelo koristna družinska podjetja. S tem bi pridobili delovna mesta in bi podjetja prehajala »iz roda v rod«,
- v poklicih v Sloveniji bi se morali bolj osredotočati na izkoriščanje naravnih danosti in virov ter glede na raznolikost naše pokrajine poiskati čim več poklicev na področju poljedelstva, turizma,
- Slovenija ima veliko naravnih lepot, ki jih premalo predstavljamo. Svetu je potrebno pokazati, da nismo le majhna država in da imamo veliko dobrih plati. V zvezi s tem smo izpostavili boljši razvoj turizma,
- poklici prihodnosti so tisti, ki nas toliko zanimajo, da bomo v njih najboljši.

2. VSEŽIVLJENJSKO UČENJE

V skupini vseživljenjsko učenje smo ugotovili:

- vseživljenjsko učenje poteka tekom celega življenja. Od rojstva, šolanja, do zaposlitve prehajamo skozi različne faze učenja. Šola je koristna, sploh zaradi pomnjenja pridobljene teorije s praktičnimi prikazi. Pri šolanju je zelo pomembna pripravljenost in osebna angažiranost učiteljev,
- imeli smo obširno debato o medgeneracijskem sodelovanju in izobraževanju. Starejše generacije lahko nam mladim dajo nek drugačen pogled na življenje, ki ga sami ne vidimo, saj smo še premladi in željni spoznanja drugih stališč. Naši starši so se v osnovni šoli učili preprostih stvari (npr. ročne spretnosti), tudi mi si želimo pridobiti vpogled v praktična znanja,
- pri debati o razlikah med poklicno šolo in gimnazijo smo prišli do veliko nestrinjanj o boljših in slabših straneh vsake od smeri,
- nekateri otroci in mladostniki so zaradi geografske lege prikrajšani za nekatere interesne dejavnosti. Morda je prav geografska lega razlog, da nekateri otroci nimajo možnosti razvoja svojih talentov v taki meri kot otroci, ki so bližje večjim mestom. Tudi otroci iz socialno ogroženih družin so prikrajšani za obiskovanje različnih interesnih dejavnosti in razvoj talentov. Želimo, da se omogoči tako mlajšim kot starejšim boljše možnosti za izobraževanje oz. vseživljenjsko učenje,
- zelo pomembno je, da imamo mladi zamisli in dobre, kreativne ideje, ki jih še spodbujajo različni natečaji,
- Slovenci veljamo za razgledan narod. To je dobro, saj je velika verjetnost, da se v prihodnosti ne bomo mogli zaposliti v poklicu, za katerega se bomo izobraževali. Poudarili smo, da je fleksibilnost

izredno pomembna. Predlagamo, da bi bilo v osnovnih šolah več prikazov poklicev v obliki kariernih dni, za katere bi bila določena kvota ur. V okviru teh dni bi spoznavali poklice na njihovih delovnih mestih in tako pridobili praktični vpogled v poklice. Kot eno izmed možnosti smo predlagali tudi, da bi starši prišli v šolo predstavljati poklice nam, mladim.

3. FORMALNO IN NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE

V tretji skupini smo razpravljali o formalnem in neformalnem izobraževanju. Kot formalno izobraževanje si predstavljamo šolanje, šolo in učbenike, kot neformalno izobraževanje pa smo opredelili interesne dejavnosti, knjige, medije, televizijo, glasbeno šolo itd. Za formalno izobraževanje smo ugotovili, da je obvezno in veliko učencev to obvezo sprejema kot negativno. Izpostavili smo tudi ocene in način ocenjevanja.

Pri neformalnem izobraževanju smo omenjali različne aktivnosti; kaj z njimi pridobimo, kako so te aktivnosti sprejete v šoli, kaj so naše interesne dejavnosti? Kje so vse pridobljene veščine prepoznane?

Za opravljene aktivnosti ne dobimo nobenega certifikata ali spričevala, tega dobimo le pri formalnem izobraževanju. Zastavili smo si vprašanje: Na kakšne načine bi se lahko veščine, spretnosti, znanja, pridobljena v neformalnem izobraževanju, upoštevalo pri nadaljnjem šolanju?

Ugotovili smo, da so vse te veščine premalo prepoznane in predlagamo uvedbo modela za priznavanje pridobljenih kompetenc in veščin.

Razpravljali smo tudi o neformalnem izobraževanju v šolah. Tu smo izpostavili izbirne predmete, ki po našem mnenju ne pomagajo pri formalnem izobraževanju. Večina učencev izbira predmete, kjer bi bili uspešni in kjer obstaja možnost pridobitve najvišje ocene. Eden od problemov, ki ga zaznavamo, je slaba predstavitev interesnih dejavnosti s strani učiteljev. Predlagali smo možnost, da bi izbrane interesne dejavnosti vodili študentje oz. zunanji sodelavci.

Drugi problem, s katerim se srečujejo nekateri učenci, je plačljivost interesnih dejavnosti. Zaradi družinskega finančnega stanja si le-teh nekateri ne morejo privoščiti. Predlagamo enako dostopnost interesnih dejavnosti vsem učencem, ne glede na socialni položaj ali geografsko lego.

Tretji problem se nahaja v nezanimivosti in enoličnosti vsakoletne ponudbe interesnih dejavnosti. Neformalne interesne dejavnosti sicer ostajajo neformalne, a učitelji, ki izvajajo te dejavnosti, preverjajo prisotnost in učence dojemajo kot neresne, če jih le občasno obiskujejo. Vsi učenci nimajo enakih možnosti za udejstvovanje v dodatnih aktivnostih, prav tako pa dejavnosti niso upoštevane pri vpisih na srednje šole. V zvezi z neformalnim izobraževanjem smo se pogovarjali tudi o tem, kaj lahko mi sami naredimo in kakšne so naše možnosti? Predlagamo, da se glede na naš interes vključimo v čim več interesnih dejavnosti.

4. VSI POKLICI SO POMEMBNI

Zaradi industrializacije, vpliva okolja, ljudi okoli nas ter medijev, so nekateri poklici manj priljubljeni, vendar za normalno življenje potrebni. Razlike se pojavljajo v željah ljudi na vasi ali v mestu. Mediji in starši nam vsiljujejo stereotipe, predsodke o poklicih, ki v družbi nimajo večjega ugleda. Družba se danes zelo hitro spreminja, zato moramo biti fleksibilni. Vsak poklic je pomemben. Če nekega poklica v prihodnosti ne bo, lahko v družbi nastanejo težave. Vedno bomo potrebovali npr. tesarja, vodovodarja, čevljarja ali čistilko.

Eden izmed problemov, ki ga zaznavamo je, da mladi premalo poznamo poklice. Ko se odločamo, ne smemo izbirati le srednje šole, ampak tudi poklic. Zato imamo nekaj predlogov:

- učenci želimo več informativnih dni, da bi si lahko pogledali več srednjih šol
- želimo več predstavitev poklicev in šol skozi informativne oddaje in v različnih medijih,
- želimo vpeljavo projekta »postani dijak za en dan«, kjer so učenci lahko prisotni pri pouku v srednji šoli. Tega projekta nimajo vse šole. Želimo, da so predstavitve srednjih šol realne, ker nam na informativnih dnevih velikokrat ne prikažejo dejanskega stanja.
- predlagamo boljšo ureditev štipendij tako, da bi imeli socialno ogroženi učenci iste možnosti za nadaljnje izobraževanje kot drugi učenci.
- želimo večjo angažiranost svetovalnih delavcev na šolah pri predstavitvah poklicev in srednjih šol
- mladi ne bi smeli izbirati samo srednje šole, ampak poklic.
- dajemo pobudo za ustanovitev posvetovalnega telesa (nacionalni otroški odbor), ki bi sodeloval pri različnih posvetih in imel vpliv na odločanje o predlogih mladih. To telo bi bilo sestavljeno iz mladih. Tako bi imeli vsaj nek glas pri odločitvah, ki nas zadevajo.

Ob koncu zasedanja smo razglasili temo 26. otroških parlamentov, ki se bodo pričeli z novim šolskim letom 2015/2016. Izmed osmih predlaganih tem, je največ glasov prejela tema PASTI MLADOSTNIŠTVA.

Zahvalili smo se Državnemu zboru RS in poslanskim skupinam, da smo lahko zasedali v njihovih prostorih in da so nam omogočili brezplačno kosilo v njihovih restavraciji. Zahvalili smo se tudi vsem, ki omogočajo delovanje otroških parlamentov (mentorjem, regijskim koordinatorjem, Zvezi prijateljev mladine Slovenije) ter vsem, ki so prispevali gradivo za naše zasedanje (Zvezi prijateljev mladine Slovenije in njenemu Središču ZIPOM, Državnemu zboru RS, Slovenski fundaciji za Unicef, Centru za varnejši internet in projektu SAFE.SI ter Kariernemu središču pri Zavodu RS za zaposlovanje.

Maj – junij 2015